

[Svend Haugaard]

de, kan undervises og få fremgang af undervisningen. Undervisningsformen må naturligvis være forskellig i det enkelte tilfælde efter den enkeltes forudsætninger, men det kan være lige så afgørende for den ene at lære at færdes blandt andre mennesker, som det for den anden vil være at lære matematik eller fransk.

Jeg vil også gerne slå fast, at omgivelserne spiller en meget stor rolle, og at påvirkningen fra andre kan være med til at trække i den rigtige retning. Derfor tror vi, det er rigtigt at indpasse handicappedes undervisning stærkest muligt i det normale skolesystem. Til dem, der ængstes for, at det, der fremmer for den ene, måske kan hæmme den anden, vil jeg gerne sige, at jeg har haft lejlighed til at besøge en ganske spændende skole i Helsingborg, som i en længere årrække har vundet erfaring med psykisk og fysisk handicappede børn i folkeskolen. Der er forbavsende gode erfaringer herfra. De lærere og de forældre, der var lejlighed til at tale med, fremhævede næsten enslydende, at de praktisk talt kun kunne se fordele ved det. Det blev stærkt fremhævet fra lærernes side, at ikke alene var det sådan, at de ikke-handicappede elever igennem det, at de var nødt til at tage et stort hensyn til de svage, lærte at forstå og acceptere de handicappede, men det var også sådan, at dette hensyn fortes videre til de andre børn indbyrdes på en sådan måde, at tonen som helhed i skolen blev bedre derigennem og forholdene blev bedre derigennem. Jeg tror, det er noget meget væsentligt, at denne side også tages med.

Men det er klart, at det, som flere har fremhævet det her i dag, kræver umådelig meget af lærerne: tålmod, tolerance, forståelse, uddannelse. Det kræver også meget af skolerne. Desværre er det meget få af vore skoler, der er bygget til dette formål, og derfor må man nok være indstillet på, at denne sag skal ikke forceres frem, den skal have sin tid; den skal have det på en sådan måde, at den lykkes.

Fra det radikale venstres side kan vi give tilslutning til, at man overflytter særforborsundervisningen fra socialministerens område til undervisningsministerens. Vi tror, det er godt, at man kan undervise handicappede i almindeligt skolemiljø, men vi må naturligvis fastholde, at vi ønsker, at særforborsgens hidtidige høje undervisningsmæssige

niveau kan fastholdes sammen med de fordele, der opnås ved det normale skolemiljø. Vi mener herunder, at det er meget vigtigt, at man også kan tilbyde den specialpædagogiske undervisning før skolealderen, og i det hele taget, at § 3's muligheder for undervisning og støtte i 11 undervisningsår kan opfyldes.

Med hensyn til specialundervisningen for voksne vil jeg gerne understrege, at det er helt nødvendigt, at man får en god koordination med den øvrige fritidsundervisning – og ikke blot *med* den øvrige fritidsundervisning, men også *inden for* denne undervisning, med hensyn til holdstørrelse og lignende. Jeg vil dog gerne, når man i øvrigt tager alle de praktiske hensyn, fremhæve, at jeg tror, man skal lægge vægt på mindre holdstørrelse fremfor på store krav til lokaler og udstyr.

Vi er også positive over for den kompenserende specialundervisning under lov om fritidsundervisning. Med hensyn til det administrative er vi klar over, at der kan være visse vanskeligheder med beføjelserne kommune og amt imellem, men vi er enige i, at det er rigtigt med en decentralisering, og vi vil nok med hensyn til amt og kommune indbyrdes hælde til, at amtet skal have den overordnede styring, men at selve udførelsen sker på kommunalt ansvar.

Vi må altså sige, at vi som helhed er positive over for forslagene. Vi kan se de vanskeligheder, det kan medføre, de meget store krav, det kan medføre til skoler og lærere osv., men vi synes, at der er noget så rigtigt i selve tanken i det, at vi gerne tilskutter os den. Der er en lang række enkeltheder, som egner sig bedst til, at vi ser på dem i udvalget.

Inge Krogh (KrF):

Der har inden for særforborsagen været set med megen spænding på, hvordan det ville gå med udlægningen af særforborsagen. Det har optaget de handicappede, de handicappedes pårørende og personalet igennem adskillige år. Vi har i de interne diskussioner haft adskillige årstal hæftet på udlægningen, og jeg kan derfor sige, at det er noget, der er forberedt en hel del.

Jeg ser med fortrøstning på decentraliseringen. Jeg tror, det vil være en fordel, at der kommer en decentralisering, og jeg har ind-